

Biodynamická zahrada v Camphillu Nottawasaga

PetrVanek

Tento článek se snaží popsat Rosefields Garden - jednu camphillskou biodynamickou zahradu, spolu se zevrubným popisem Camphillu Nottawasaga samotného. Popis v určitých místech nezahrnuje detaily, které by způsobily přílišné nabobtnání článku.

Úvod

Jedním z nejviditelnějších venkovních znaků camphillského životního stylu je kromě specifické architektury také péče o přírodu, terénní úpravy a provozování biodynamického zemědělství. Ekologické praktiky biozemědělství jdou ruku v ruce s využíváním přirozených přírodních aktivit a rytmů. Rosefields Garden, se kterou bych vás rád seznámil, je jednou z mnoha zahrad, které biodynamiku využívají.

Biodynamické zemědělství

Biodynamické zemědělství je jedinečnou formou biozemědělství, snaží se aktivně pracovat s léčivými přírodními silami a uznává materiály a hodnoty nejen fyzické ale i spirituální. Biodynamičtí farmáři se snaží svou práci balancovat a uzdravovat život na Zemi a přitom produkovat zdravé a výživné produkty. Biodynamika je založena na poznacích, které Rudolf Steiner shrnul v lekcích věnovaných farmářům v německém Koberwitz v roce 1924.

Camphill Nottawasaga

Zahrada je provozována jako jedna z aktivit Camphillu Nottawasaga, venkovské části camphillu Camphill Communities Ontario - jedná se o zhruba čtrnáct let starou, tradiční venkovskou camphillskou komunitu (*), vzdálenou dvacet minut západně od Barrie, stotisícového města na jihu kanadského Ontaria.

- Camphill je celosvětově rozšířená organizace založená původně ve Skotsku v roce 1939. Ve dvaceti-osmi zemích světa dnes existuje zhruba stovka camphillů, které společně usilují o integraci a péči o osoby s postižením s tím, že jsou plně uznávána občanská práva a důstojnost každého jednotlivce.

Pozemek o rozloze dvě stě osmdesátí akrů se skládá z malebných pastvin, lesů a polí vetkaných do meandrů kalné řeky Nottawasaga. Pět obytných domů poskytuje domov zhruba padesátce obyvatelů - přibližně polovina z nich jsou krátkodobí i dlouhodobí dobrovolníci ze všech koutů světa, druhou polovinou tvoří lidé s postižením. Kromě práce v domech a zahrady je v Nottawasaga také ekofarma, stolárna, tkalcovna a keramická dílna, které nabízejí práci v prostředí přirovnatelném k chráněným dílnám, hudební a umělecké aktivity odehrávané v kulturním centru Novalis jsou vítaným zpestřením všedního i svátečního dne.

Camphill Nottawasaga je jedním ze dvou camphillů, které společně tvoří Camphill Communities Ontario. Camphill Sophia Creek je druhou z těchto dvou komunit, jedná se o městskou aktivitu sídlící v nedalekém Barrie, která byla na počátku pouze malým experimentem. Nyní, po sedmi letech provozování, je vidět že se jedná o aktivitu velmi úspěšnou a oceňovanou a to jak městem tak i okolními sousedy.

Tolik tedy k prostředí které nás tady obklopuje a bez kterého by zahrada ani neexistovala.

Biodynamická zahrada

Rosefields Garden je sedmi akrovou biodynamickou biozahradou, která využívá biodynamické praktiky. Zemina je písčitá, bez kamenů, vrstva kvalitnější hlíny na povrchu je velmi mělká a vyžaduje velmi opatrnou kultivaci. Aktivně obdělávanou plochou jsou momentálně asi tři akry plus plastikový skleník 25x6 metrů. Zbývající asi čtyři akry jsou v současné době využívány k rotaci polí a osévány žitem, pohankou a jetelem. Zahradní tým tvoří osm lidí, kteří většinou pracují pět dní v týdnu, 2 x 3 hodiny denně.

Je zde několik aspektů, které společně vytvářejí to, co může návštěvník zahrady pocítit jako puls, který tepe pod povrchem naší hlíny.

Je to jednak terapeutický efekt práce venku, pod širým nebem, kdy každý kdo se v zahradě zrovna vyskytuje je zde nějakým způsobem užitečný a troufnu si říct i nezbytný.

Dále je to péče o zemi, o kvalitu zeminy, kompostu, vody, vzduchu... zde bych zahrnul i důležitý aspekt estetiky - věci musí být nejen účelné, ale i pěkné.

Dodržování zásad zdravého rozumu společně s prohlubováním našich znalostí je v dnešní době kriticky nezbytné.

Snažíme se následovat výsledky bádání německé zahradnice Marie Thun, která svým výzkumem dokazuje jak velké jsou vlivy planetárních a měsíčních rytmů na život na zemi, jak indikoval Rudolf Steiner. Z vlastních pozitivních zkušeností mi není biodynamický kalendář komplikací, nýbrž nezbytným pomocníkem při plánování a dělání zodpovědných rozhodnutí.

Hovoříme-li o věcech fyzických a spirituálních, pak aplikování biodynamických postřiků 500 a 501 společně s přípravky pro kompost (502-507) jsou rozhodně těmi, které spadají spíše do spirituální oblasti. Přípravovány a aplikovány ve stylu homeopatických léků jsou to právě tyto spreje, které jsou jedněmi z nejdůležitějších prvků biodynamického přístupu. Pozitivní účinky těchto látek byly prokázány i vědecky. Jako další je tady i úžasný vliv sociální, kdy například na jaře, před první kultivací, se celá naše vesnice sejde v zahradě, abychom společně ošetřili pole prvním sprejem 500 a zahájili tak novou sezónu. Jedná se více o slavnost, nežli o práci a kolik zábavy si při tom navíc užijeme... Jako plody našeho společného snažení pak sklízíme kvalitní ovoce a zeleninu s vynikající chutí, nutriční hodnotou, barvou a tvarem.

CSA - Komunitou podporované zemědělství

Produkty vypěstované v zahradě je potřeba nějak doručit koncovým zákazníkům. CSA (community supported agriculture - komunitou podporované zemědělství) je modelem, který vznikl na biodynamických farmách a jedním z hlavních hesel, která zde platí je "znej svého farmáře". V případě klasického CSA zaplatí členové dopředu na počátku sezóny na rok dopředu a pak dostávají svůj podíl v pravidelných týdenních intervalech tak, že dostanou box - kontainer s nabídkou toho, co zahrada v tom daném týdnu nabízí. Model, který používáme my se od klasického CSA trochu odlišuje a přestože chystáme určité změny - patrně od prvního ledna 2003, v určitých aspektech budeme stále jiní - tak jako každé CSA.

Jednak nabízíme možnost platby měsíčně namísto ročně. Zeleninu doručujeme místo v boxech v plastických taškách, které takto de-facto recyklujeme, jinak by skončily v koši. Jedním z hlavních rozdílů je, že si naši členové mohou během týdne pomocí telefonu nebo přes internet objednat zeleninu z naší aktuální nabídky, takže mají možnost volby toho, co bude v jejich balíčku obsaženo. Toto tedy platí hlavně pro členy "z venku", členové z camphillu si mohou vybrat z nabídky, která je jim každý týden doručena plus si mohou do zahrady kdykoliv dojít.

Camphill, který je hlavním odběratelem naší zeleniny, se při přepočtu na počet lidí a jejich platby rovná asi devatenácti členům CSA. K tomu máme momentálně (pouze) šest členů mimo camphill. Máme ale neustále nové a nové zájemce, které jsme až doposud odmítali a to převážně kvůli nejistotě, zda budeme schopni splnit jejich požadavky. Konec letošní sezóny nám ale dokázal, že máme na víc. V našem okolí se žádné jiné CSA nevyskytuje, což nám dává docela šanci, na druhou stranu nabídka biozeleniny je zde skoro v každém pořádném obchodě.

Máme dva doručovací dny v týdnu - pondělí pro camphill a pátek pro lidi zvenku. Pro venkovní zákazníky je měsíční platba čtyřicet dolarů za měsíc = čtyřikrát za měsíc dodávka zeleniny o velikosti jedné plné plastické nákupní tašky - zhruba deset liber = asi pět kilogramů. Platba podílu pro camphill je dvacet dolarů na osobu na měsíc s tím, že dostanou co potřebují.

Hlavní změny budu chtít udělat v oněch plastických taškách a přejít na buďto dřevěné, nebo plastové boxy s jednoznačnou velikostí a pokud bude potřeba používat sáčky, použijeme mnohem lépe recyklovatelné, pytlíky papírové.

Zahradník

Mít kvalifikovaného zahradníka - farmáře je v dnešní době snem mnoha camphillů. Mladí lidé - zdá se - nejsou většinou nijak uneseni myšlenkou práce v zemědělství, navíc pak ve spojení s životem v camphillu. Jako všude jinde zde platí, že nejsou lidi. Ne jinak tomu bylo u nás. Náš dlouhodobý zahradník se rozhodl zkusit po deseti letech tady i jiné místo. Po něm to "někdo" převzal, protože by bylo škoda zahradu zavřít, ale bohužel, po pár měsících onen dotyčný odešel. Co s tím. V té době jsme tady zůstali dva zahradníkoví pomocníci. Zkušenost jsme již měli a to jak s pěstováním tak s biodynamikou, takže rozhodování nebylo nijak těžké. Po roce druhý z pomocníků camphill opustil.

Dnes, po skončené třetí sezóně tady v camphillské zahradě, mé první zcela samostatné, se dá říct, že náš camphill již zahradníka opět má. Úspěch této sezóny byl ohromnou motivací - jednak jsme měli skvělou úrodu, a pak se také podařilo oživit na praktické úrovni myšlenku kvalitní komunitou podporované zahrady - bez podpory to opravdu nejde dělat. Příští rok bude první pod hlavičkou "v konverzi na Demeter Certifikaci" a tomu, že příští sezóna by to měla být opravdu dobrá nasvědčuje fakt, že dva mladí němečtí zahradní pomocníci (Georg a Wolf), kteří k nám přijeli strávit rok, jsou zahradou opravdu nadšeni a k tomu všemu je s námi na rok i velmi zkušený Michael Loxford z camphillu v Penigne, UK, což je další pomocník k nezaplacení. Jak se nám to vše společně podaří budeme vidět na konci příští sezóny, za rok na podzim.

